

CRNA GORA
UPRAVA ZA STATISTIKU

METODOLOGIJA

UPOTREBA INFORMACIONO - KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA U
DOMAĆINSTVIMA I OD STRANE POJEDINACA

87	METODOLOŠKO UPUTSTVO	87
-----------	-----------------------------	-----------

Podgorica, maj 2021. godine

SADRŽAJ

Pravni osnov.....	3
METODOLOŠKE OSNOVE.....	3
Cilj istraživanja	3
Izvještajne jedinice	3
Obuhvat.....	3
Organizacija istraživanja.....	4
Definicije.....	4
Diseminacija.....	5
Usklađenost sa propisima EU.....	5

Pravni osnov za sprovođenje Istraživanja o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore“, br. 18/12 od 30. 03. 2012, 047/19 od 12. 08. 2019) i Godišnji plan zvanične statistike.

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike izvještajne jedinice su dužne da daju podatke u zahtijevanoj formi. Individualni podaci dobijeni istraživanjem su zaštićeni i koriste se isključivo u statističke svrhe.

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj istraživanja

Osnovni cilj Istraživanja o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca je prikupljanje informacija od lica o sledećim karakteristikama:

- pristup i upotreba Interneta od strane pojedinaca i domaćinstava,
- korišćenje Interneta za razne svrhe od strane pojedinaca i domaćinstava,
- IKT bezbjednost, sigurnost i povjerenje,
- IKT vještine i potrebe za IKT vještinama,
- barijere za korišćenje IKT, Interneta i drugih elektronskih mreža,
- pristup i upotreba Interneta u cilju dobijanja informacija i usluga od javnih administracija.

Regulativom se definiše koji podaci i koje karakteristike domaćinstava i lica će se prikupljati u referentnoj godini, što znači da se svake godine ne prate sve navedene karakteristike.

Izvještajne jedinice

Izvještajne jedinice su:

- (1) Domaćinstva u kojem postoji bar jedno lice starosti između 16 do 74 godine;
- (2) Lica koja imaju između 16 i 74 godine starosti.

Obuhvat

Istraživanje o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca se sprovodi na reprezentativnom uzorku, na nivou Crne Gore. Okvir za izbor uzorka je Popis stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine. Istraživanje se sprovodi na stratifikovanom dvoetapnom uzorku. Uzorak je na godišnjem nivou 1 800 domaćinstava i 1 800 lica. Kolektivna domaćinstva nijesu jedinice posmatranja. Istraživanjem se obuhvataju sva domaćinstva u Crnoj Gori sa najmanje jednim licem starosti između 16 i 74 godine.

Referentni period se odnosi na prva tri mjeseca u godini u kojoj se sprovodi istraživanje, dok se pojedina pitanja odnose na godinu koja je prethodila istraživanju.

Organizacija istraživanja

U skladu sa Planom statističkih istraživanja, organizaciju, pripremu i sprovođenje istraživanja, kao i obradu prikupljenih podataka, vrši Uprava za statistiku, a neposredni izvršioci ankete su: anketari i kontrolori.

Uprava za statistiku obavlja sve poslove pripreme za pravilno i uspješno sprovođenje istraživanja. U tu svrhu obavlja i sledeće poslove: izrađuje metodologiju za istraživanje, vrši izradu upitnika, određuje okvir za izbor izvještajnih jedinica, vrši izbor i sastavlja adresar izvještajnih jedinica. Prikupljanje podataka se realizuje anketiranjem 'lice u lice', CAPI¹ metodom prikupljanja podataka, na nivou Crne Gore.

Periodika prikupljanja podataka je godišnja, tj. podaci se prikupljaju samo jednom godišnje i to u aprilu mjesecu, za godinu u kojoj se sprovodi istraživanje.

Definicije

Personalni računar (PC) podrazumijeva desktop računar koji je obično fiksiran na jednom mjestu, pri čemu ima fizički odvojenu tastaturu za unos podataka, monitor i kućište za čuvanje podataka. Pod PC-om se ne podrazumijeva laptop.

Laptop podrazumijeva računar izuzetno manjih dimenzija od personalnog računara koji čovjek vrlo lako može nositi sa sobom.

Pristup internetu se odnosi na sve načine na koje je domaćinstvo u mogućnosti da ima pristup internetu, bilo da se radi o posjedovanju uređaja koji se koristi za pristup Internetu (modem, ISDN, DSL, kablovski internet, 3G, GPRS) ili mogućnost konekcije na Internet koji se koristi u području gdje se domaćinstvo nalazi.

DSL (Digital Subscriber Line) je oznaka za tehnologiju koja transportuje podatke velikim brzinama (npr. jednakim ili većim od 144 kbit/s) preko postojeće bakarne mreže. DSL tehnologija je vrsta Internet veze koja je znatno brža od dial-up pristupa i zbog toga je označavamo kao širokopojasnu.

Važnije DSL tehnologije obuhvataju:

ADSL: Ovaj termin se koristi za DSL gdje se dodjeljuje veći propusni opseg za download od uploada (Asymmetric DSL).

SHDSL: Ista brzina downloada i uploada (Symmetric DSL).

VDSL: Vrlo visoke brzine prenosa u bitovima DSL-a, sa brzinom do 53 Mbps, u poređenju sa oko 8 do 10 Mbps za ADSL.

Kablovski Internet (kabal, LAN, optički kabal, PLC)

¹ CAPI (Computer aided personal interviewing) - metoda prikupljanja podataka kod koje se podaci prikupljaju putem računara, laptopa ili tableta.

Kabal: ova tehnologija omogućava velike brzine pristupa Internetu za isporuku preko kablovske TV mreže.

LAN (Local Area Network): Internet veza velike brzine putem stambenih mreža.

Optički kabal: Tehnologija koja se ne zasniva na bakarne žice. Tehnologija koristi lasere ili svijetleće diode i može pružiti neograničen propusni potencijal.

PLC: Predstavlja vezu preko strujnih kablova. Širokopoljska veza preko običnih strujnih kablova, u cjelini može biti u rasponu od 256 Kbit/s do 2,7 Mbit/s

Fiksne bežične tehnologije: Tehnologije u ovoj grupi su sve bežične tehnologije koje omogućavaju pristup Internetu između fiksnih tačaka (provajdera za domaćinstvo, a ne u domaćinstvu). Primjeri su WiFi ili WiMax. Javni WiFi ili WiMax mogu biti dostupni svakome unutar određenog područja. Unutar zgrade različita domaćinstva mogu se povezati na WiFi. WiMax konektivnost obezbjeđuje fiksni bežični pristup sličan WiFi funkcionalnosti, ali na mnogo višem rasponu (do oko 50 km).

Modem (dial-up pristup preko telefonske linije) povezuje domaćinstva preko dial-upa putem analognog modema.

Mobilna širokopoljska konekcija (3G, GPRS, GSM, UMTS)

Treća generacija (3G) mobilnih tehnologija omogućava veće brzine pristupa u odnosu na GPRS.

GPRS standard za prenos podataka kod mobilne telefonije je prelaz ka 3G standardu. GPRS omogućava brži prenos podataka, u odnosu na klasični standard, ali ne toliko brz kao kod 3G.

GSM (Globalni sistem za mobilnu komunikaciju) pored prenosa glasa i podataka, ovaj standard omogućava i usluge kao što su SMS ili međunarodni Roving.

UMTS je treća generacija (3G) mobilnih tehnologija za mreže zasnovane na GSM standardu.

Diseminacija

Objavlivanje podataka se vrši u skladu sa Kalendarom objavlivanja statističkih podataka Uprave za statistiku, prema unaprijed definisanom datumu i načinu objavlivanja podataka.

Publikovani podaci dostupni su korisnicima u godišnjem Saopštenju o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori, Statističkom godišnjaku, publikaciji "Crna Gora u brojkama", i na Web-u.

Usklađenost sa propisima EU

Istraživanje o upotrebi informaciono - komunikacionih tehnologija u domaćinstvima i od strane pojedinaca je usklađeno sa Implementacionom regulativom (EK) br. 808/2004 i regulativama Evropske komisije koje se mijenjaju u zavisnosti od godine istraživanja.

Izdaje i štampa Uprava za statistiku (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske 2 (+382) 20 230 - 811, faks (+382) 20 230 - 814

Metodologiju pripremio:

Miloš MALTEZ

contact@monstat.org